

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА ВРБАС**

**АКЦИОНИ ПЛАН
ПРИСТУПАЧНОСТ - ДИЗАЈН ЗА СВЕ -
У ОПШТИНИ ВРБАС
за период од 2011. до 2014. године**

Врбас, 2011.

Поздравна реч председника Општине

Приступачност за све грађане наше општине и уопште за све људе, представља одоворан приступ који подразумева израду стратешког а затим и акционог плана у превазилажењу физичких, психичких и комуникацијских препрека особа са инавалдитетом, особа са привременим физичким оштећењима, са увећаном телесном масом, старих особа, трудница, мале деце и родитеља са малом децом.

Утицајем на увећање свести свих чланова заједнице путем медијске кампање, кроз обуку циљних група које су најчешће у контакту и формирањем тимова који ће радити на пројектима приступне, урбанистичке прилагодљивости општине Врбас, стећи ће се услови за превазилажење сваодневних потешкоћа приликом кретања и обављања активности, као и интезивнију укљученост у друштвени живот многих људи.

Пројекат "Мрежа градова и општина за све" започет је крајем 2009. године од стране Центра живети усправно, са основном идејом да се унапреди квалитет живота свих људи у градовима и насељеним местима кроз повећање приступачности окружења, производа и услуга, а уз подршку и партнерство са Фондом за отворено друштво – Србија, Покрајинским секретаријатом за архитектуру, урбанизам и градитељство АП Војводине, Амбасадом САД у Србији, Покрајинским заводом за социјалну заштиту, Удружењем за ревизију приступачности и Јужнобачким управним округом.

Општина Врбас се током 2010. године (поред девет општина: Апатин, Бачка Паланка, Инђија, Нови Сад, Панчево, Сомбор, Темерин, Тител, Зрењанин и Жабал) активно придружила пројекту формирајући тим за приступачност за све, који је у току 2010. године израдио стратегију деловања уз конкретизован Акциони план приступачност за све, са предвиђеном динамиком активности у његовом спровођењу у нашем окружењу.

Председник општине Врбас
Др Жељко Видовић

Увод

Решењем председника општине Врбас о образовању и именовану Тима за приступачност на територији општине Врбас, број 06. 2-1362/2010-II/02, одређена је сврха образовања Тима, именовани су чланови Тима и дефинисан је делокруг његовог рада.

Сврха образовања Тима је дефинисање приоритета у области приступачности са фокусом на све људе (дизајн за све) и у складу са тим израда предлога акционог плана, иницирање, развој и праћење партнерства између локалне самоуправе, са једне стране, и институција и организација са друге стране на локалном нивоу.

Чланови Тима из релевантних институција и организација, који учествују у планирању и реализацији приступачности на локалном нивоу у свим препознатим сегментима, су:

1. Славица Матијашевић, удружење грађана "Осмех", координатор Тима за приступачност на територији општине Врбас
2. Ана Јакић, Група за развој "Чарнок 21465", члан Тима
3. др Надежда Грандић Прегун, Општа Болница Врбас, члан Тима
4. Душка Обровачки, Општа Болница Врбас, члан Тима
5. Сандра Срдановић, Одељење за друштвене делатности општине Врбас, члан Тима
6. Ана Муштикић, Канцеларија за локални економски развој, члан Тима

Чланови Тима за приступачност на територији општине Врбас су током 2010. године укључени у акредитовану обуку о основама приступачности, учествовали су у четири састанка која је организовао носилац пројекта, одржали су четири радна састанка Тима и израдили су предлог овог Акционог плана.

1. Анализа контекста

1.1. Општи подаци

Врбас се први пут спомиње 1213 године у оквиру Угарске краљевине. У 16. веку постао је део Отоманског царства. У то време био је насељен етничким Србима. Од краја 17. века, Врбас је припадао Хабзбуршкој монархији, и после 1784 многи Немци су се населили у граду.

У 19 веку, захваљујући прокопавању Великог бачког канала и изградњи пруге Пешта - Суботица - Нови Сад, Врбас је постао главни индустријски и трговачки центар. То је довело до отварања основне, средње и високе школе у Врбасу.

Године 1918, Врбас је постао део Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (касније преименована у Југославију). Као последица Другог светског рата и догађајима у Југославији, немачко становништво је побегло из града након овог рата. У исто време, многи досељеници из Црне Горе населили су Врбаса и друга околних места.

Општина Врбас се налази у северном делу Републике Србије, у централним делу Бачке, а административно припада Јужнобачком округу у Аутономној Покрајини Војводини.

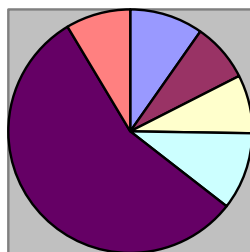
Општину Врбас чини шест насељених места: Врбас, Бачко Добро Поље, Змајево, Равно Село, Куцура и Савино Село са насељем Косанчић. У Врбасу има укупно осам месних заједница, три су образоване у Врбасу, а свако од пет насељених места је посебна месна заједница. Насељено место Врбас је друштвено-политички, привредни, културни, образовни и здравствени центар општине. Општина има повољан геграфски положај, обзиром да је саставни део магистралног пута Е-75. Сва насељена места повезана су савременим асфалтним путевима што омогућава развијен друмски саобраћај и добру саобраћајну повезаност.

По величини општина Врбас спада у групу средњих општина, а граничи се са осам других општинских целина - општинама: Мали Иђош, Србобран, Темерин, Нови Сад, Бачки Петровац, Бачка Паланка, Озаци и Кула. Општина Врбас се простире на 376 км², територија обухвата најквалитетнију бачку земљу, па је разумљиво да пољопривредне површине обухватају 37562 хектара од чега су

32778 хектара (87,26 %) површине под њивама.

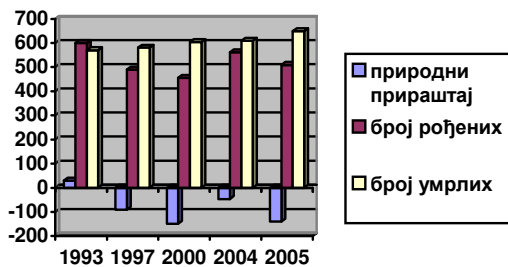
Према попису из 2002. године у општини Врбас живи 45.852 становника.

Преглед броја становништва по местима општине:

■ Змајево
■ Равно Село
■ Савино Село
■ Куцура
■ Врбас
■ Бачко Добро

Бачко Добро Поље	3.988
Змајево	4.519
Равно Село	3.530
Савино Село	3.560
Куцура	4.743
Насељена места:	20.340
Врбас:	25.512
Укупно општина Врбас	45.852

У структури друштвеног производа општине Врбас доминира индустрија са близу 60%, затим пољопривреда са 27%, трговина са 5,2% и остале гране са по мање од 3%. Народни доходак по становнику је изнад просека за јужно – бачки округ и за око 1,5 пут већи од републичког просека.

Број запослених је у лаганом, али константном порасту у последњих пет година. Тренутно је запослено 14.559 лица што је 52,19% радно активног становништва општине од 15 – 64 године /27.894/ или 31,75% укупног становништва општине /45.852/.

Број незапослених лица који траже посао преко Националне службе за запошљавање на крају 2008.год. је 7.368 што је 26,41% радно активног становништва општине. Од 7.368 незапослених лица жене чине 3.889 лица или 52,78%.

На територији општине Врбас борави 611 лица са статусом избеглих и прогнаних лица из БиХ и Републике Хрватске и 93 расељена лица са Косова и Метохије, а 1500 лица је добило држављанство и пребивалиште у Републици Србији, а имали су статус избеглих или прогнаних лица.

Структура становништва

Биолошки тип становништва

Структура становништва по полу и узрасту тз. пирамида старости даје податке о односу међу половима и старосним групама као и пресек биолошког стања популације. Ако се становништво подели на добне групе од 0 – 14.година, 15 – 49 године и преко 50 година може се одредити биолошки тип тог становништва који може бити:

Добне групе	прогресиван	Стационаран	регресиван	Општина Врбас	
0 – 14 година	40%	33%	20%	17,50%	7.994
15 – 49 година	50%	50%	50%	50,00%	23.026
Преко 50 година	10%	17%	30%	32,34%	14.832
Број становника по попису 2002.г.				100%	45.852

У општини Врбас биолошки тип становништва је РЕГРЕСИВАН јер се повећава број становништва преко 50 година, а смањује број деце до 14 година. У општини Врбас наталитет је *ВРЛО НИЗАК* а морталитет је *СРЕДЊИ* и стално је у порасту. Становништво Војводине има негативан *природни прираштај* од 1989. године, а у општини Врбас од 1996. године стопа природног прираштаја је *НЕГАТИВНА*.

Природни прираштај

Подаци о наталитеу, морталитету и природном прираштају у Општини Врбас - према подацима Републичког Завода за статистику – Одељења у Новом Саду:

ОПШТИНА ВРБАС	1993.	1997.	2000.	2004	2005.	2006.	2007.
Број живорођених	600	490	455	562	509	466	434
Број умрлих	570	581	604	609	649	608	577
Природни прираштај	Позитиван 30	Негативан - 91	-149	-47	-140	-142	-143
На 1000 становника	0,6	-1,9	-3,2	-1,0	-3,1		

Број умрлих одојчади	19	5	6	2	3		
Стопа смртности деце /на 1000 ст./	31,7	10,2	13,2	3,6	5,9		

Према подацима из Бирачког списка општине Врбас на дан 18.10.2009.године у општини Врбас има 37.176 пунолетних грађана што је 80,07% укупног броја становника по попису из 2002.

Према подацима из "Зборника Матице Српске за друштвене науке – 121 - 2006.година" - Табела индикатора демографске старости становништва Војводине и Врбаса

	Број становника	0-19	0-39	60+	Просечна старост	Индекс старења	Стадијум старости	
Војводина	2.031.992	22,8	49,6	21,5	39,8	94,1	6	2002.године
Врбас	45.852	24,96	52,5	20,24	38,3 М 36,6 Ж 39,5	79,7	55555	2002.године

"Најмлађе" становништво у Војводини је у општинама Жабал, ВРБАС, Беочин, Темерин и Стара Пазова. То је "Стадијум демографске старости или "5 стадијум", осталих 39 општина у Војводини су у "стадијуму дубоке демографске старости" или "6. стадијуму", а општина Планиште је "7. стадијум најдубље демографске старости".

Образовна структура становништва

Број становника старих 15 и више година према полу, школској спреми и писмености

	БЕЗ ШКОЛСКЕ СПРЕМЕ		1-3 Раз.осн. школе	4-7 Раз.осн. школе	ОБРАЗОВАЊЕ			
	Свега	Неписмених			Основно	Средње	Више	Високо
37857	1747	832	634	4129	9447	18445	1451	1666
М.18053	407	109	169	1416	4145	10027	752	944
Ж.19804	1340	723	465	2713	5302	8418	699	722

На територији општине Врбас има 832 неписмених или 0,02 % становника старијих од 15 година, има укупно 3.117 или 6,79% становника које има више и високо образовање што показује њихово веома скромно учешће у укупном становништву.

1.2. Препознате корисничке групе у локалној средини

Стари

Према подацима Републичког Завода за статистику из 2002. године у општини Врбас је било 45.852 становника. Од тог броја остарелих становника је било 9126 што чини **20% укупног становништва општине**. Исти извор наводи да је 2003. године старо становништво чинило 16,6% од укупног броја становника Републике Србије. Удео остарелог становништва у укупном становништву општине бележи стални тренд пораста. Од 1991. до 2002. године удео је повећан за 25%. Популација старих особа чини значајан део грађанства општине Врбас (20%) и већа је од заступљености старог становништва на републичком нивоу која је 2003. године износила 16,6%. Постојеће организације и удружења пензионера показују висок ниво самоорганизованости на пољу оставаривања материјалних и културно - рекреативних активности, али имају и недостатак простора уз недовољну информисаност о могућностима и правима која се тичу старих.

Особе са инвалидитетом

У општини Врбас према подацима ЦСР у 2007.години постоји 588 особа са инвалидитетом од тога су деца и омладина 76 а одрасла лица 512. Наведени подаци приближно су тачни јер не постоји заједничка база података. Поред Центра за социјални рад и Геронтолошки центар се бави социјалном заштитом ОСИ у општини Врбас .

Такође овом проблематиком се бави ОО Црвеног крста Врбас кроз Пројекат "Клуб за помоћ телесним инвалидима". Већина НВО која представљају одређене категорије ОСИ немају седиште у општини Врбас већ је седиште тих организација у Новом Саду или Сомбору.

Специјалним школским образовањем обухваћено је у основном образовању 53 ученика /44 у ОШ "Братство јединство" у Врбасу и 9 у Школи "Милан Петровић" у Новом Саду - лака ометеност/, 16 деце умерене ометености /10 у ОШ "Братство јединство" у Врбасу и 6 у ОШ "Бранко Радичевић" у Савином Селу/ и у средњем образовању 42 ученика у Средњој стручној школи "4. јули" у Врбасу и у Новом Саду школа "Милан Петровић".

Недовољно је сазнања о броју ОСИ у општини Врбаса, а такође и обухваћеност је на веома ниском нивоу. Не постоји довољна ширина у пружању услуга а такође не постоји умрежавање. Такође проблем је и недостатак односно недовољан број едукованих стручних кадрова, као и скромна и недовољна средства у локалној заједници, непостојање развијених ванинституционалних облика социјалне заштите ОСИ.

1.3. Обрада података и анализа стања

У процесу обраде података анализирани су све заинтересоване стране: кључни партнери у планирању и спровођењу Акционог плана приступачности на територији Општине Врбас и крајњи корисници - грађани.

Подаци су анализирани уз помоћ технике swot анализе у општинијој верзији око које се Тим за приступачност усагласио и идентификоване су следеће снаге, слабости, могућности и препреке:

SWOT анализа

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none">▪ Афирмативно оријентисана општинска управа▪ Формиран општински тим за израду акционог плана▪ Волонтерски рад▪ Посвећеност▪ Стручност	<ul style="list-style-type: none">▪ Финансијска средства▪ Недовољно искуства у раду на сличним пословима▪ Чланови тима преоптерећени обавезама
Могућности	Претње
<ul style="list-style-type: none">▪ Међуинституционална општинска сарадња▪ Координација и континуитет▪ Закони и подзаконска акта о заштити људских права▪ Мрежа градова у Војводини▪ team-building	<ul style="list-style-type: none">▪ Изостанак санкција за непоштовање законских одредби▪ Необавештеност грађана▪ Непрепознавање туђих потреба▪ Политичка промењивост структура - транзиција

2. Стратешки циљ

На основу извршене анализе контекста дефинисан је стратешки циљ развоја приступачности на територији општине Врбас:

Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“

Стратешки циљ обухвата следеће специфичне циљеве:

1. Повећање нивоа свести грађана о важности стварања приступачног окружења кроз примену концепта "Дизајн за све"
2. Повећање нивоа приступачности јавних површина општине Врбас
3. Обезбедити доступност објектима и информацијама у јавним установама и службама и јавним предузећима општине Врбас

Специфични циљ 1:

Повећање нивоа свести грађана о важности стварања приступачног окружења кроз примену концепта "Дизајн за све"

Задатак 1.1:

У 2011. години започети спровођење медијске кампање о приступачности (континуирано вршити кампању са акцентом на неколико пута годишње) – подразумева следеће активности:

- Припремање материјала за кампању
- Спровођење медијске кампање о вредностима окружења приступачног за све
- Организовање радионица и промоција о концепту приступачности у основним и средњим школама

Специфични циљ 2:

Повећање нивоа приступачности јавних површина општине Врбас

Задатак 2.1:

За период од марта 2011. до јануара 2014. године систематски и у неколико фаза приликом планираних и редовних одржавања санација јавних површина и објеката имплементирати стандарде приступачности – подразумева следеће активности:

- Обука запослених у јавним предузећима о концепту приступачности за све
- Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања, реконструкције и изградња улица и комуналних објеката
- Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања и постављања саобраћајне сигнализације
- Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања дечијих игралишта
- Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања улица, пешачких стаза и бициклистичких стаза у зимском периоду

Специфични циљ 3:

Обезбедити доступност објектима и информацијама у јавним установама и службама и јавним предузећима општине Врбас

Задатак 3.1:

До краја 2012. године поставити инфо табле на свим планираним и потребним локацијама и обезбедити приступачност за све – подразумева следеће кативности:

- Остварити контакт и сарадњу са директорима јавних установа и предузећа
- Прикупљање информација о постојећем стању
- Припрема садржаја за натписе на инфо таблама
- Постављање инфо табли

Специфични циљ 4:

Формирање физички приступачног простора у складу са прописаним стандардима у свим јавним установама, школама и спортско-рекреативним садржајима општине Врбас

Задатак 4.1:

До краја 2014. године у неколико фаза и то приликом редовних одржавања санација јавних објеката, спровођењем стандарде приступачности (доградња рампи на главним и споредним улазима у објекте и реконструкција унутрашњег простора ових објеката, уграђивање рукохвата и на степеништу и у тоалетима...) – подразумева следеће активности:

- Прикупљање информација о постојећем стању и ревизија главних и споредних улаза у објекте и стања унутар њих
- Доношење одлуке о финансирању предвиђених радова
- Стварање предуслова за извођење радова на објектима
- Уграђивање елемената архитектонске приступачности у објекте

Стратешки циљ:**Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“****Специфични циљ 1:****Повећање нивоа свести грађана о важности стварања приступачног окружења кроз примену концепта "Дизајн за све"****Задатак 1.1:**

У 2011. години започети спровођење медијске кампање о приступачности (континуирано вршити кампању са акцентом на неколико пута годишње)

Активности	Период реализације (у кварталима)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	I	II	III	IV						Буџет	Други извори
Припремање материјала за кампању		X			Припремљени адекватни садржаји пропагандног материјала за кампању	Садржај пропагандног материјала: брошуре, презентације, видео клипови, радио цинглови	Брошура, презентација, видео и радио клипови	Тим за приступачност	Центар „Живети усправно“		
Спровођење медијске кампање о вредностима окружења приступачног за све			X	X	Сprovedена медијска кампања о вредностима окружења приступачног за све кроз дистрибуирање брошура, објављивање текстова, изјава и вести у медијима и емитовање видео клипа на локалним тв станицама – са акцентом на 4 пута годишње	7.000 израђених и дистрибуираних брошура, 6 објављених текстова, 20 емитовања клипа, 4 дате изјаве за медије, минимум 20 објављених вести	Фотографије, Копије објављених текстова, Снимци видео клипова и изјава, Копије објављених вести	Тим за приступачност	Центар „Живети усправно“ Удружење "Осмех" Локални медији		
Организовање радионица и промоција о концепту приступачности у основним и средњим школама			X	X	Одржане радионица у основним и средњим школама о концепту приступачности	6 одржаних радионица у 9 основнох и 2 средње школе	Фотографије, Листе присуства	Тим за приступачност	Центар „Живети усправно“ Удружење "Осмех" Школе		

Стратешки циљ:**Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“****Специфични циљ 2:****Повећање нивоа приступачности јавних површина општине Врбас****Задатак 2.1:**

За период од марта 2011. до јануара 2014. године систематски и у неколико фаза приликом планираних и редовних одржавања санација јавних површина и објеката имплементирати стандарде приступачности

Активности	Период реализације (у кварталима)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2012	2013	2014						Буџет	Други извори
Обука запослених у јавним предузећима о концепту приступачности за све	x				Запослени у јавним предузећима упознати са принципима концепта „Дизајн за све“	Одржана једна обука запослених	Листа присуства, Фотографије, Позивно писмо	Тим за Приступачност	- Општинска управа, - Јавна предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“,		
Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања, реконструкције и изградња улица и комуналних објеката	x	x	x	x	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Општинског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна предузећа, Општинска управа	- Општинска управа, - Јавна предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“,		
Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања и постављања саобраћајне сигнализације	x	x	x	x	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Општинског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна предузећа, Општинска управа	- Општинска управа, - Јавна предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“,		

Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавање дечијих игралишта	x	x	x	x	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Општинског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна предузећа, Општинска управа	- Општинска управа, - Јавна предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усpravно“;		
Активно укључивање у израду стратегија Општине и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања улица, пешачких стаза и бицикличких стаза у зимском периоду	x	x	x	x	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Општинског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна предузећа, Општинска управа	- Општинска управа, - Јавна предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усpravно“;		

Стратешки циљ:

Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“

Специфични циљ 3: Обезбедити доступност објектима и информацијама у јавним установама и службама и јавним предузећима општине Врбас

Задатак 3.1:

До краја 2012. године поставити инфо табле на свим планираним и потребним локацијама и обезбедити приступачност за све

Активности	Период реализације (у кварталима)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2011	2012	2012						Буџет	Други извори
Остварити контакт и сарадњу са директорима јавних установа и предузећа	x				Постигнути договори и сагласност о обезбеђењу приступачности	Степен изражене спремности за акцију унутар циљне групе	Записници са састанака са директорима, донете одлуке	Тим за приступачност	Општина Врбас		
Прикупљање информација о постојећем стању	x	x			Креиран извештај о анализи постојећег стања (прикупљене информације)	Сачињен план активности, број теренских обилазака, посета, састанак	Документ извршене ревизије објеката/ локација односно извештај, фотографије и снимци објеката/локација	Тим за приступачност	Општина Врбас		
Припрема садржаја за натписе на инфо таблама		x	x		Информације о важним објектима у општини сабране на једном месту и припремљене за презентовање свим грађанима на приступачан начин	Проучени текстови/подаци о дотичним објектима, селектован и сређен (лектура, коректура...) текст за инфо табле, консултовани експерти за приступачност	Белешке из анализе документације, припремни документи са текстовима за табле	Тим за приступачност	Општина Врбас Центар животи усавршено		
Постављање инфо табле				x	Информације о јавним објектима у општини на улазима објеката и приступачне и разумљиве за све грађане	Потписан уговор са извођачем радова и уговорени рокови за изградњу, број постављених табле	Извештај о извршеним радовима, неки снимци са терена са време трајања радова	ЈП Дирекција за изградњу и одабрани извођачи радова	Општина Врбас		

Стратешки циљ:**Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“****Специфични циљ 4: Формирање физички приступачног простора у складу са прописаним стандардима у свим јавним установама, школама и спортско-рекреативним садржајима општине Врбас****Задатак 4.1:**

До краја 2014. године у неколико фаза и то приликом редовних одржавања санација јавних објеката, спровођењем стандарде приступачности (доградња рампи на главни и споредним улазима у објекте и реконструкција унутрашњег простора ових објеката, уграђивање рукохвата и на степеништу и у тоалетима...)

Активности	Период реализације (у кварталима)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2012	2013	2014						Буџет	Други извори
Прикупљање информација о постојећем стању и ревизија главних и споредних улаза у објекте и стања унутар њих	x				Израђен извештај о стању приступачности јавних објеката	Одржани састанци и добијена сагласност директора установе, реализовани теренски изласци на сваки објекат, припремљена комплетна документација	Извештај о анализи постојећег стања (прикупљене информације) и обављених разговора, записници са састанака са директорима, фотографије, снимци терена, документ извршене ревизије објекта са аспекта приступачности	Општинска управа Дирекција за изградњу	Општинска управа, Катастар, Месне канцеларије, Центар за социјални рад, Домови здравља, , Културни центар, средње и основне школе, предшколске установе, Центар за физичку културу, Центар „Живети исправно“		
Доношење одлуке о финансирању предвиђених радова		x			На нивоу општинске управе постоји консензус о потреби за приступачнијим окружењем	Одлука Општинског већа о финансирању радова, посебна буџетска линија за финансирање радова,	Записници са састанака, Одлука о финансирању	Општинска управа	Општинска управа		
Стварање предуслова за извођење радова на објектима		x			Израђен пројекат о извођењу радова,	Пројекат садржи одреднице приступачности, Консултовани експерти за приступачност	Решење о одобрењу за изградњу, Документ пројекта	Општинска управа Дирекција за изградњу	- Центар „Живети исправно“		
Уграђивање елемената Архитектонске приступачности у објекте			x	x	Објекти садрже елементе архитектонске приступачности	Реализоване јавне набавке, Изабрани извођачи радова Потписани уговори са извођачем радова, Извршени радови	Уговор о извођењу радова, Извештај о извршеним радовима, Фотографије,	Општинска управа	- Дирекција за изградњу		